

Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ muutmise (Sätla kasutuselevõtt) eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõukohase määrusega täiendatakse hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) reeglitega, mis võimaldavad erinevat vormistust riigi koosloome keskkonnas Sätla koostatud õigusaktide eelnõude puhul. Sätla on Justiits- ja Digiministeeriumi ning Riigikantselei koostöös loodav IT-lahendus, mis koondab tulevikus õigusloomega seotud teabe ühte kohta ja katab terve õigusakti loomekaare kuni Riigi Teatajas avaldamiseni. Sätla võetakse etapi kaupa kasutusele alates 1. oktoobrist 2026. Esimeses etapis kasutatakse seda valitsuse algatatavate seaduse muutmise seaduse eelnõude koostamiseks.

Eelnõuga lubatakse Sätlas koostatud eelnõude puhul teatavaid erandeid senistest HÕNTE vormistusnõuetest, kehtestatakse nõue märkida seletuskirjas Sätla kasutamine ja lisada üldjuhul muudatustega terviktekst ning võimaldatakse esitada seletuskirjas nõutavad andmed kehtivast liigendusest erinevas vormis. Eelnõukohase määrusega kohandatakse eeskirja Sätla tehniliste lahendustega, et vähendada vajadust teha eelnõus pärast selle koostamist käsitsi vormistusparandusi.

Muudatus ei suurenda ettevõtjate, mittetulundusühingute ega inimeste halduskoormust. Mõju avaldub peamiselt riigiasutuste töökorralduses, sest eelnõude koostajad ja kontrollijad peavad arvestama Sätla kasutamisest tulenevate eranditega

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse nõunik Katariina Kärsten (Katariina.Karsten@justdigi.ee). Mõjuanalüüsi on koostanud sama talituse nõunik Karen Alamets (Karen.Alamets@justdigi.ee). Eelnõu ja seletuskirja on toimetanud sama talituse keeletoimetaja Mari Koik (mari.koik@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Määrusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 22.05.2025, 8. Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga (VVTP).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist. Esimesega muudetakse HÕNTE-t, teises sätestatakse määruse jõustumisaeg.

HÕNTE § 51

Kehtiva HÕNTE § 51 sätestab loetelu seaduseelnõu koostamist reguleerivatest sätetest, mida käsitatakse Vabariigi Valitsuse määruse ja ministri määruse eelnõu koostamise põhinõuetena. Sätla kasutuselevõtu esimeses etapis ei ole Sätlas veel tehniliselt võimalik määruse eelnõusid koostada, kuid ettevaatavalt täiendatakse § 51 loetelu viitega eelnõuga lisatavale 4¹. peatükile. Vajaduse tekkides täiendatakse HÕNTE 4¹. peatükki tulevikus määruse eelnõu puudutavate eranditega.

HÕNTE 4¹. peatükk

Eelnõuga täiendatakse HÕNTE-t 4¹. peatükiga, milles sätestatakse Sätlas loodud eelnõu ja seletuskirja suhtes kehtivad erandid. Eelnõu koostamise käigus kaaluti ka üksikute Sätla sätete lisamist olemasoleva HÕNTE sätete hulka, kuid ülevaatlikkuse huvides otsustati Sätla erandid esitada siiski eraldi peatükis.

HÕNTE §-ga 65¹ kehtestatakse üldine põhimõte, et Sätlas koostatud eelnõu peab olema sisult üheselt arusaadav ning võimaldama tuvastada, millist õigusakti sätet või tekstiosa muudetakse või täiendatakse või milline jäetakse välja või tunnistatakse kehtetuks.

Sätlas koostatud eelnõu puhul esineb olukordi, mis erinevad senisest praktikast. Näiteks ei tuvasta Sätla tehniline süsteem lauseid kui eraldi ühikuid. See tähendab, et kui muudetakse ühte lauset mitmelauseelises lõikes, lõikesse lisatakse uus lause või üks lause jäetakse välja, siis taasesitab Sätla muutmispunkti terve lõike uues sõnastuses. See lahendus ei too muutmise seaduses kõige paremini esile muudatuse sisu, kuid seda leevendab Sätlas kättesaadav muudatustega terviktekst, milles muudatuse sisu on jäljega hõlpsasti nähtav.

Sätla arendamise käigus võib taolisi olukordi tekkida veel. Kuna Sätla tehniline lahendus on kasutuselevõtu ajal veel arendamises, ei ole eelnõu koostamise ajal võimalik ammendavalt kindlaks määrata kõiki juhtumeid, kus Sätlas loodud eelnõu vormistus võib erineda HÕNTE senisest rakenduspraktikast. Samuti võib arendustööde käigus muutuda see, milliseid lahendusi Sätlas parandatakse või täiendatakse esmajärjekorras ja millised jäävad ajutiselt kasutusse pikemaks ajaks. Arenduste ulatus sõltub arendajate aja- ja ressursivõimalustest ning arendustööde prioriteetidest. Seetõttu on § 65¹ eesmärk sätestada üldine sisuline miinimumnõue eelkõige selliste Sätla tehnilisest lahendusest tulenevate erisuste puhuks, mida HÕNTE ei reguleeri ammendavalt või mille puhul on vajalik hinnata eelnõu arusaadavust ja muudatuse tuvastatavust. See põhimõte ei välista § 65² lõikes 2 sätestatud kohustust vormistada eelnõu osa vajaduse korral väljaspool Sätlat.

HÕNTE § 65² sätestab Sätlas koostatud eelnõu suhtes lubatud erandid.

Lõikes 1 nimetatakse seaduseelnõu koostamist reguleerivad sätted, mis on kehtivas HÕNTE-s imperatiivsed, aga mida praeguses Sätlas tehnilistel põhjustel ei ole võimalik järgida. Seetõttu lubab eelnõukohane § 65² lõige 1 neist imperatiivsetest normidest kõrvale kalduda.

HÕNTE § 23 lõike 1 järgi tuleb rohkem kui ühest paragrahvist koosneva seaduseelnõu paragrahvid vormistada nummerdatud loeteluna. Sätla tehnilise lahenduse järgi on aga Sätlas vormistatud eelnõu paragrahvid alati nummerdatud, sh ka siis, kui eelnõus on ainult üks paragrahv. Selleks nähaksegi ette erand, mis võimaldab Sätlas koostatud eelnõu puhul nummerdada ka ühest paragrahvist koosneva eelnõu paragrahvi.

HÕNTE § 34 lõiked 3 ja 4 käsitlevad olukordi, kus ühes muutmispunkti tehakse ühesugune muudatus kas läbivalt kogu seaduse teksti ulatuses (lõige 3) või mitmes sättes (lõige 4). Sätla selliseid ühesuguseid muudatusi automaatselt ei ühenda, vaid esitab need eraldi muutmispunktides.

Nagu öeldud, on eelnõukohane § 65² lõige 1 lubav norm. See tähendab näiteks, et Sätlas koostatud ühe paragrahviga eelnõul võib olla paragrahvinumber ja pealkiri ning ühetaolised muudatused esitatakse eraldi muutmispunktides. Samas ei välista nimetatud erand seda, et eelnõu vormistatakse väljaspool Sätlat kooskõlas HÕNTE § 23 lõikega 1 ning § 34 lõigetega 3 ja 4.

HÕNTE-s on veelgi terve hulk lubavaid norme, mis võimaldavad eelnõu vormistada mitmel viisil, kuid mille puhul Sätlas on valitud üks tehniline lahendus. Näiteks sätestab HÕNTE § 23 lõige 4, et ühest või kahest paragrahvist koosneva seaduseelnõu paragrahv võib olla pealkirjata. Sätlas koostatud eelnõus on paragrahvil aga alati pealkiri, olenemata paragrahvide arvust. Kuna tegemist on lubava normiga, ei ole seda erandite loetelus nimetatud.

HÕNTE § 34 lõige 2 sätestab, et kui muudetava paragrahvi või lõike tekst koosneb mitmest lausest ja tehtav muudatus puudutab neist ainult ühte või selle tekstiosa, võib eelnõus sätestada ka ainult selle lause või tekstiosa sõnastuse muutmise. Sätla aga eristab muudetava struktuuriüksusena üksnes lõikeid ja punkte. Lauseid, lauseosi ja sõnu Sätla ei erista. Seetõttu ei kasuta Sätla HÕNTE § 34 lõikes 2 sätestatud võimalust, vaid taasesitab kogu muudetava lõike või punkti, olenemata muudatuse tegelikust mahust.

Neid sätteid ei ole eelnõus nimetatud, sest tegemist on lubavate normidega ning Sätlas tehtud valik on nende normide järgi kehtiva HÕNTE-ga kooskõlas.

Lõikes 2 kehtestatakse reegel, mille järgi § 65² lõikes 1 nimetamata imperatiivsetest HÕNTE nõuetest ei või kõrvale kalduda üksnes põhjusel, et Sätla tehniline lahendus ei võimalda neid täita.

Kui Sätla tehniliste lahenduste tõttu ei ole Sätlas loodud eelnõu osa või kohustuslik element kooskõlas HÕNTE imperatiivsete normidega, tuleb see vormistada väljaspool Sätlat (senise praktika kohaselt Wordi tekstiredaktoris).

Näiteks ei võimalda Sätla praegu veel luua seaduse lisa – see tuleb vormistada väljaspool Sätlat ning eelnõusse tuleb lisada vastav muutmispunkt. Teine näide: Sätla ühendab automaatselt järjestikused muudatused. Seetõttu võib tekkida probleem, kui on soov jõustada järjestikused muudetavad sätted eri ajal. Sellisel juhul tuleb eelnõu korrastada väljaspool Sätlat, esitades kõnealused järjestikused sätted eraldi muutmispunktides, ning lisada ka asjakohane jõustumissäte.

Lõikega 3 kehtestatakse nõue, et iga Sätlas koostatud eelnõu seletuskirjas tuleb ära märkida, et eelnõu on koostatud Sätlas. See annab eelnõu lugejale teada, et eelnõus võib esineda Sätla tehnilistest lahendustest tulenevaid kõrvalekaldeid võrreldes senise praktikaga. Samuti kehtestatakse nõue, et Sätlas koostatud eelnõule tuleb lisada muudatusi sisaldav terviktekst.

Sätlas automaatselt koostatud muutmise seaduse eelnõu erineb mõnevõrra senisest praktikast ja mõnel juhul ei pruugi muudatuse sisu sellest sama hästi välja tulla nagu seni. Samas on paremini hoomatav tulevane terviktekst. Senise praktika kohaselt teevad eelnõu koostajad muudatusi kajastava uue tervikteksti versiooni. Eelnõu iga lugeja peab võtma ette muutmise seaduse eelnõu, võrdlema seda kehtiva terviktekstiga ning koostama uue tervikteksti ise või vähemalt looma tulevase normi oma kujutluses. Sätlas aga on jäljega muudatusi sisaldav terviktekst hõlpsasti kättesaadav ja seda on võimalik paari liigutusega eksportida. Jäljega muudatusi sisaldav terviktekst annab eelnõu lugejale parema ettekujutuse sellest, mis on muudatuse tegelik sisu.

Kui aga muudetakse paljusid seadusi, sh tehakse mõnes pikemas seaduses vaid mõned muudatused, siis ei ole vaja lisada iga muudetava seaduse tervikteksti, vaid võib lisada asjakohase väljavõtte terviktekstist, näiteks üksnes muudetavad paragrahvid või struktuuriosa, mis muudatusi sisaldab.

Eelnõu tekstis on välja toodud kaks võimalikku varianti. Esimene variant, mille järgi lisatakse muudatusi sisaldav terviktekst üldjuhul ning pakutud on ka variant, mille järgi tuleb muudatusi sisaldav terviktekst esitada igal juhul.

Lõikes 4 sätestatakse võimalus muuta Sätlas koostatud eelnõu seletuskirja liigendust võrreldes sellega, mis on sätestatud HÕNTE § 40 lõikes 1.

Sätla annab eelnõu koostajale plokkide kaupa ette, milline info tuleb seletuskirjas esitada.

Eelnõu koostamise ajal on vaikumisi etteantavad plokid järgmised:

- Sisukokkuvõte
- Eelnõu ettevalmistaja
- Märkused
- Eesmärk
- Lahendus
- Mõjuanalüüsi kokkuvõte
- Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs muudetavate seaduste kaupa
- Seaduse jõustumine
- Eelnõu terminoloogia
- Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele
- Uued rakendusaktid
- Muudetavad rakendusaktid
- Kehtetuks muutuvad rakendusaktid
- Kooskõlastamine ja kaasamine
- Vaba väli

Sätlas koostatav seletuskiri on seetõttu visuaalselt mõnevõrra senisest erinev. Tehnilistel põhjustel on loobutud seletuskirja osade nummerdamisest. Selle tulemusel on Sätla seletuskirja osad kõik n-ö sama taseme alajaotised. Samuti erinevad Sätla vaikumisi etteantud plokkide pealkirjad mõnevõrra HÕNTE §-des 40–50 sätestatust. Näiteks senise 6. osa „Seaduse mõjud“ asemel esitatakse mõjuanalüüs eraldi dokumendis, millest seletuskirja tekib automatiseeritult kokkuvõte ning see kokkuvõte kuvatakse seletuskirjas eespool. Senist 7. osa „Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“ Sätla seletuskirjas eraldi ei ole, kuid kõnealuseid teemasid kajastatakse eelviidatud mõjuanalüüsis.

Ülalnimetatud plokid on Sätlas eelnõu koostajale vaikumisi ette antud. Sätla võimaldab mittevajalikke plokkide kustutada, samuti kasutada seletuskirja lõpus olevat vaba välja ning esitada selles muu asjakohane info, mida olemasolevates plokkides ei saanud või ei olnud otstarbekas kajastada. Sätlas vaikumisi ette antavad plokid ning neis esitatav abistav info peaks tagama, et kogu HÕNTE §-des 41–50 nõutav info on seletuskirjas esitatud.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju

Eelnõuga täiendatakse hea õigusloome ja normitehnika eeskirja Sätlas koostatud eelnõude ja seletuskirjade suhtes kohaldatavate vormistuseranditega. Alates 1. oktoobrist 2026 koostatakse Vabariigi Valitsuse algatatavad seaduse muutmise seaduse eelnõud ja seletuskirjad Sätlas. Muudatuste eesmärk on arvestada Sätla tehnilisest lahendusest tulenevate eripäradega ja tagada Sätlas koostatud eelnõude vastavus HÕNTE sisulistele nõuetele. Sellega välditakse vajadust kohandada Sätlas koostatud dokumente üksnes nende vormi tõttu seni kehtivatele vormistusnõuetele.

Määruse mõju hindamisel käsitletakse üksnes kavandatavatest HÕNTE muudatustest tulenevat mõju. Sätla arendamise ja üldise kasutuselevõtuga kaasnevat mõju on käsitletud Riigi Teataja seaduse muutmise seaduse eelnõu (879 SE) seletuskirjas.¹

Kavandatavad muudatused:

- Sätlas koostatud eelnõude puhul võimaldatakse Sätla tehnilisest lahendusest tulenevaid vormistuserandeid, säilitades eelnõu sisulise arusaadavuse ja muudatuste tuvastatavuse nõude.
- Kui Sätla ei võimalda eelnõu osa või kohustuslikku elementi HÕNTE kohaselt vormistada, tuleb see enne eelnõu esitamist vormistada nõuetekohaselt muul tehniliselt sobival viisil.
- Seletuskirjas tuleb märkida, et eelnõu on koostatud Sätlas, ning seletuskirjale lisatakse eelnõu muudatustega terviktekst või selle väljavõte. Kooskõlastamiseks esitatud kõnealuses eelnõus on pakutud alternatiiv, et eelnõu muudatustega terviktekst või väljavõte sellest lisatakse üldjuhul.
- Sätlas koostatud seletuskirja struktuur võib senisest erineda, kui seletuskirjas esitatakse kõik HÕNTE järgi nõutud andmed.

Sihtrühmad:

- ministriumide ja Riigikantselei ametnikud ja töötajad, kes koostavad Sätlas õigusaktide eelnõusid ja seletuskirju või keeletoimetavad neid;
- ametnikud ja töötajad, kes kontrollivad õigusaktide eelnõude õiguslikku, normitehnilist ja keelelist kvaliteeti;
- Riigikogu Kantselei ametnikud, kelle töö on tagada Riigikogu normitehniliste nõuete järgimine;
- Riigikogu liikmed, kes menetlevad seaduseelnõusid;
- RIK-i töötajad, kes vastutavad Sätla kasutajatoe eest.

Ministriumides ja Riigikantseleis oli 2025. aastal kokku ligikaudu 2500 teenistajat (allikas: Rahandusministeerium²). Nemad moodustavad üldkogumi, millest Sätla vahetud kasutajad moodustavad ühe osa. Andmed selle kohta, kui paljud teenistujad täpselt hakkavad Sätlas õigusaktide eelnõusid ja seletuskirju koostama, pole teada. Seetõttu ei ole vahetult mõjutatud sihtrühma täpset suurust võimalik kindlaks määrata. Mõjutatud sihtrühma suurust on võimalik

¹ Riigi Teataja seaduse muutmise seadus 879 SE

² <https://www.fin.ee/riigihaldus-ja-avalik-teenistus-kinnisvara/riigihaldus/avaliku-sektori-statistika>

täpsustada pärast Sätla esimese kasutuselevõuetapi algust tegelike kasutajate ja Sätlas koostatud eelnõude andmete põhjal.

Muudatused mõjutavad Riigikogu Kantselei ametnikke, kelle ülesanne on tagada seaduseelnõu vastavus normitehnilistele nõuetele. Praegu on HÕNTE seaduseelnõule ja seletuskirjale esitatavate nõuete poolest kooskõlas Riigikogus menetletavate eelnõude normitehnika eeskirjaga³. Muudatuste rakendumisel tuleb aga arvestada, et Vabariigi Valitsuse algatatud seaduseelnõud ei pruugi edaspidi igakülgsest vastata Riigikogu normitehnika eeskirjale.

Muudatused puudutavad Riigikogu liikmeid. Lisaks õigusaktide eelnõude kohta arvamuse avaldamises osalevaid osapooli. Vabariigi Valitsuse algatatud seaduseelnõude menetlemisel puutuvad nad kokku Sätlas koostatud eelnõude ja seletuskirjade eripäradega, eelkõige seletuskirja teistsuguse struktuuri ja eelnõule lisatava muudatusi sisaldava terviktekstiga. Seejuures on oluline, et eelnõud vastaksid ka Sätlas koostatud kujul neile kohalduvatele vormistus- ja struktuurinõuetele.

Mõjuvaldkonnad

Määruse mõju avaldub eelkõige riigiasutuste töökorralduses, mõjutades Sätlas koostatavaid seaduse muutmise seaduse eelnõusid ja seletuskirju ning nende õigusliku, normitehnilise ja keelelise kvaliteedi kontrollimist. Seletuskiri koostatakse Sätlas etteantud plokkide alusel ning selle teemade järjestus erineb mõnevõrra senisest. Määrusega lubatakse Sätlas koostatud Vabariigi Valitsuse algatatava seaduseelnõu ja seletuskirja vormistuserandeid. Mõju tuleneb sellest, et eelnõu koostajad ja kvaliteedi kontrollijad peavad nõuete rakendamisel teadma Sätlas koostatud eelnõude ja seletuskirjade suhtes kohalduvaid vormistuserandeid.

Eelnõuga ei kaasne olulist sotsiaalset, majanduslikku, elu- ja looduskeskkonna, regionaalset, riigi julgeoleku ega välissuhete mõju. Samuti ei avalda muudatused otsest mõju infotehnoloogia ja infoühiskonna valdkonnas, sest Sätla tehnilise arendamise, haldamise ja kasutajatoega seotud tegevused tulenevad Sätla kasutuselevõtust, mitte siinse eelnõukohase määrusega kavandatavatest HÕNTE muudatustest.

- **Mõju eelnõude ja seletuskirjade ettevalmistajatele**

Eelnõu ettevalmistajad peavad tundma Sätlas koostatud eelnõu ja seletuskirja suhtes kohaldatavaid vormistuserandeid ning oskama hinnata, millal on Sätlas koostatud eelnõu ja seletuskiri HÕNTE-ga kooskõlas ja millal tuleb eelnõu osa või kohustuslik element vormistada nõuetekohaselt muul tehniliselt sobival viisil. Igal juhul peab koostaja tagama, et eelnõu oleks sisult üheselt arusaadav ja keeleliselt korrektne ning et eelnõus ja seletuskirjas esitatud teave oleksid omavahel kooskõlas.

Muudatuse mõju avaldub eelkõige kasutuselevõtu algusperioodil, mil eelnõu ettevalmistajatel tuleb omandada Sätlas koostatud eelnõude suhtes lubatud vormistuserandeid, kohandada seniseid töövõtteid ning harjuda uue töökorraldusega. Seetõttu võib nende töökoormus kohanemisperioodil vähesel määral ajutiselt suurened. Muudatus ei mõjuta eelnõu ettevalmistajate põhiülesandeid ega eelnõu sisulisele, normitehnilisele ja keelelisele kvaliteedile kehtivaid nõudeid.

Mõju avaldumise sagedus sõltub sellest, kui sageli Sätlas eelnõusid ja seletuskirju koostatakse. Regulaarsete kasutajate puhul avaldub mõju igapäevaselt, teiste kasutajate puhul harvemini.

Ebasoovitava mõju risk seisneb eelkõige selles, et kasutaja võib Sätla tehnilistele lahendustele liialt tugineda või tõlgendada vormistuserandeid laiemalt, kui HÕNTE võimaldab. Riski vähendavad koolitused, kus selgitatakse Sätlas koostatud eelnõu ja seletuskirja suhtes kohaldatavaid vormistuserandeid, praktilised näited, ajakohased juhendid.

- **Mõju õigusaktide eelnõude kvaliteeti kontrollivatele teenistujatele**

Õigusaktide eelnõude õiguslikku, normitehnilist ja keelelist kvaliteeti kontrollivate teenistujate põhiülesanded ei muutu, kuid kontrollimisel tuleb arvestada Sätlas koostatud eelnõu ja seletuskirja suhtes lubatud vormistuseranditega. Kontrollija peab eristama Sätla tehnilisest lahendusest tulenevaid lubatud vormistuslikke kõrvalekaldeid sisulistest, normitehnilistest ja keelelistest puudustest.

Kontrollimisel hinnatakse, kas eelnõu vastab sellele kohalduvatele HÕNTE vormistus- ja struktuurinõuetele, sealhulgas Sätlas koostatud eelnõude suhtes lubatud vormistuseranditele, ning kas eelnõu sätted on üheselt mõistetavad, kavandatud muudatuse õiguslik sisu on selge ning eelnõu ja seletuskiri on omavahel kooskõlas.

Samuti tuleb kontrollida, et seletuskirja teistsugusest tehnilisest ülesehitusest hoolimata oleks selles esitatud kogu nõutav teave ning et tekst oleks keeleliselt korrektne ja arusaadav.

Mõju avaldub eelkõige kasutuselevõtu algusperioodil, mil kontrollijatel tuleb kohandada senist praktikat ning arvestada Sätlas koostatud eelnõu ja seletuskirja suhtes lubatud vormistuseranditega. Samuti tuleb üleminekuperioodil arvestada nii Sätlas kui ka väljaspool Sätlat koostatud eelnõude suhtes kehtivaid nõudeid. Seetõttu võib kontrollijate töökoormus kohanemisperioodil vähesel määral ajutiselt suureneda. Samas ei muutu nende põhiülesanded ega vastutus.

- **Mõju Sätla kasutajatoe eest vastutavatele RIK-i töötajatele**

Sätla kasutuselevõtu algusperioodil võivad kasutajad pöörduda kasutajatoe poole ka küsimustega, mis on seotud Sätlas koostatud eelnõu ja seletuskirja suhtes kohaldatavate vormistuseranditega.

Mõju ulatus ja sagedus sõltuvad kasutajatoepöördumiste arvust. Olemasolevate andmete põhjal ei ole võimalik hinnata, kui palju selliseid pöördumisi tekib. Kasutajatoepöördumiste analüüsi põhjal võib tulevikus eraldi arendusena kaaluda korduma kippuvatele küsimustele vastava vestlusroboti loomist.

Ebasoovitava mõju risk seisneb eelkõige selles, et õiguslikule või normitehnilisele küsimusele antakse RIK-i kasutajatoe kaudu ebatäpne vastus. Riski vähendab juhendite ja korduma kippuvate küsimuste korrapärane ajakohastamine.

- **Mõju Riigikogu liikmetele ning mõju Riigikogu Kantselei ametnikele, kelle töö on tagada Riigikogu normitehniliste nõuete järgimine**

Riigikogu liikmete jaoks võib muudatus lihtsustada seaduseelnõu läbitöötamist, sest muudatuse kohaselt lisatakse edaspidi seletuskirjale eelnõu terviktekst või väljavõtte sellest ja sealt on jälgitaval kujul näha seadusetekstis tehtavad muudatused. Samas võib olla vaja harjuda Sätlas koostatud seletuskirja senisest erineva struktuuriga.

Muudatus mõjutab Riigikogu Kantselei ametnikke, kelle töö hõlmab Riigikogu normitehniliste nõuete järgimise tagamist.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei eelda riigilt uusi töökohti ega lisarahastust. Muudatustega ei kaasne otseseid tulusid.

Määruse rakendamiseks on vaja pakkuda Sätlas koostatud eelnõudes HÕNTE-st tehtavate vormistuserandite tutvustamiseks koolitusi, juhendamist ja kasutajatuge ning ajakohastada juhendmaterjale. Nende tegevuste jaoks ei kavandata uusi töökohti ega määrusest tulenevat lisarahastust, sest tegevused tehakse Sätla kasutuselevõtuks kavandatud vahendite ja asutuste olemasolevate töötajatega. Kasutuselevõtu algusperioodil võib töökoormus ajutiselt suureneda.

6. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma 1. oktoobril 2026. Jõustumiskuupäev on seotud Sätla esimese kasutuselevõtuetaapi rakendamisega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ministeeriumidele ning arvamuse avaldamiseks järgmistele asutustele ja organisatsioonidele: Riigikantselei, Riigikogu Kantselei, õiguskantsler, Riigikontroll, Vabariigi Presidendi Kantselei, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Riigi Tugiteenuste Keskus, Vabaihenduste Liit, Eesti Koostöö Kogu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon, Tartu Ülikooli õigusteaduskond, sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus (RAKE), Ragnar Nurkse innovatsiooni ja valitsemise instituut, Praxis, Centar, Arenguseire Keskus.